

# SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

**Szerkesztői szállás:**

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

**Kiadó-hivatal:**

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

**Hirdetési díj:** Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

**Hirdetéseket elfogad:** helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

**Megjelenik e lap**

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

**ELŐFIZETÉSI ÁR:**

Félévre . . . . . 3 frt.

Negyedévre . . . . . 1 „ 50 kr.

M.-Vásárhely, 1874. okt. 26-án.

Azon sok alapos érvelés, azon hírlapilag is oly gyakran nyilvánított óhaj, hogy a felsőbb bíróságoknál a perkivonatok készítése eltöröltesék, végre valahára teljesezésbe ment.

Könnyen belátható, hogy ezzel szoros összefüggésben áll a fogalmi személyzet állása is.

Az a sok idő, mely a terjedelmes, még sem mindig hű, s még ekkor is nem határozottan irányadó perkivonatok készítésére fordítatott, most már meg van kimélve. A munkahalmaz csökkenése azonban az erők kevesbitését kell, hogy maga után vonja. A fogalmi osztály teendője ezzel annyira kevesbedett, hogy állásuk tarthatlansága biztosan mondható ki. Ez azonban rájuk és az államra nézve is, — valljuk meg őszintén — sokkal előnyösebb. Rájuk nézve azért, mert első bíróságokhoz helyeztetvén át, sokkal több alkalmuk lesz a jogi téren oly főszerepet játszó gyakorlat elsajátítására, miáltal maga az állam is csak nyerhet, mert a szakavatott emberek számának növekedésével javul az igazságszolgáltatás; az ügyes munkás által idő és pénz megtakarítás eszközöltetik. S ha ehhez hozzá tesszük azt, hogy e hivatalnokok száma a felsőbb bíróságoknál a munkához mérten arányban nem állott, mi önkiképezésükre is kártékonyan hatott, és ha tekintetbe vesszük azt, hogy a jelen igazságszolgáltatás egyik árnyoldala éppen az első folyamodású bíróságok létszámának csekélységében áll, min e fogalmazók beosztásával nem kis részben segítve lesz: csak üdvözölhetjük ez intézkedést, mint az ezzel kapcsolatos ügyek lebonyolításának előhírnökét.

E helyen nem mulaszthatjuk el megemlítés nélkül, sőt igen nagy süjt kívánunk fektetni arra, hogy a lehetőleg a telekkönyvi hivatal láttassék el értelmes egyénnel, s adassék melléjük illő számú irodai személyzet.

E kívánságunk a mindennapi élet tapasztalatain alapszik. A legsörgösebb kérdések, főleg az erdélyi részeken, hol a birtokviszonyok éppen most rendeződnek, e téren fordulnak elő. A csekély személyzet miatt a zálog és tulajdonjog bekelezéseket, e legegyszerűbb telekkönyvi miveleteket is, csak hónapok mulva és nagy fáradsággal lehet kieszközölni. S hogy ez állapot mily káros hatással van az egyesekre és mennyire elmentetben áll ez intézmény céljával, azt hisszük elég világos arra nézve, hogy felszólalásunk jogosultságát kimagyarazza.

A képviselőház október 24-én tartotta első ülését, melyen elnök Perczel Béla megnyitó beszéde után megállapodás történt a felett, hogy 26. és 27-én az al-elnökök, jegyzők és háznagy választása lesz megejtendő. Az okt. 26-ki Deák-párti értekezleten azonban elhatározott, hogy az eddigieket fogják megtartani.

A főrendiház ülését október 24-én délelőtt 11 órakor elnök Majlath György nyitotta meg, emlékeztetve hozván egyszersmind egy pár főrendiház tagnak szünet alatt bekövetkezett halálát.

## Jogi szemle.

### V É L E M É N Y

a maros-vásárhelyi jogászegylet bűnügyi szakosztálya által kitűzött ezen kérdésre:

„Az irhoni börtönrendszer minő föltételek mellett volna hazánkban alkalmazható, s mennyiben volna annak alkalmazásától a javítási cél elérése várható tekintettel népünk fejlődési állapotára, életviszonyaira és természeti sajátságaira?“

(Folytatása és vége)

Az elősorolt s azokhoz hasonló tárgyak fölötti világos modorban s a fegyenczek felfogásához alkalmazott értekezések s felolvasások, azok tárgyát képező térképek sat. felmutatása, azok használatának megmagyarázása, a természettani kísérletek sat. a már javulásnak indult közvetítő intézetbeli fegyenczek erkölcsi és értelmi fejlesztésére igen nagy fokozatu s jótékony befolyással van.

A közvetítő intézetben a szelidebb bánásmód mellett nagyobb fokú levén az élvezhető szabadság, az annál nagyobb felelősséget s megbízhatóságot is igényel. Épen azért gyakran próbára is teszik a fegyenczeket, különböző megbízatások teljesítése végett magukra elküldik őket a közelebbi helységekre, részükre szerzeményeikből kisebb bevásárlásokat engedélyeznek, s a mint a kimutatások tanusítják, kihágás nagyon ritkán fordul elő. Az által oly állásba van helyezve a fegyencz, hol csáboknak, kísértéseknek levén kitéve, ha a javulás útján megmarad, jövője biztosítva van, mert a nagy közönség is a fegyencz javulása, munkaképessége, szorgalma s hasznavehetősége iránt meggyőződhetvén, a szabadlábra bocsátott fegyencz iránt bizalomra gerjesztette, azt megnyugvással részeltetheti a maga körében munkában, miből azután többszörös a haszon úgy a fegyenczre, mint magára a társadalomra nézve; az által ugyanis a fegyencz a társadalom hasznos tagja lehet, értékesítheti abban erejét s tehetségeit; a társadalom productiv ereje pedig szaporodik sat., míg a tétlen lézengés a javult fegyenczet is újabb rosra ösztönözheti. Midőn tehát a fegyencz a közvetítő intézetben javulásának s megbízhatóságának annyi jeleit mutatta fel, hogy rá nézve a szabadság, s ő a társadalomra nézve nem mutatkozik kártékonynak, föltételesen szabad lábra bocsáttatik, s így jut az ezen rendszer szerinti büntetés negyedik fokozatába. A vagyontalan s valamely foglalkozásban kellő jártasságot szerzett fegyencznek föltételes szabadon bocsátása alkalmával pedig, annak elhelyezése iránt maga a fegyintézeti igazgatóság intézkedik, s a végett magát úgy a rendőrséggel, mint a munkaerőt igénylőkkel érintkezésbe teszi.

IV. A föltételes szabadonbocsátás szoros és elválaszthatatlan kapcsolatban áll a rendőri felügyelettel, mely a börtönrendszer kívánalmaihoz alkalmazva a börtönbüntetés addigi fokozatai által elért kedvező eredményekre nem csekély befolyást gyakorol. A javítás és javulás célja elérésének biztosítása végett pedig a szabadon bocsátott s arról hivatalos

bizonyítvánnyal ellátott egyén a helységben, melyben azutáni állandó tartózkodása fog lenni, megérkezésekor jelenti magát a rendőrségnél, honnan a rendőrség tudta s engedélye nélkül eltávoznia nem szabad. A rendőrség az illető szabadon bocsátásáról már előlegesen hivatalosan értesítve volt, s ez időtől fogva rendőrségi felügyelet alatt lévén, mindaddig, míg magát — a büntetéséből még hátra levő idő alatt — rendesen viseli, igazolójegyének birtokában marad; ellenben az tőle elvétetvén, a büntetése idejéből még el nem telt időre újból fegyházba kerül. A bíróságilag megállapítva volt büntetési idő lejártával pedig a rendőri felügyelet is megszűnván, az illető teljes szabadságát élvezheti.

A fennebbiekben vázolt modorban foganatosítatik az irhoni börtönrendszer szerint férfi fegyenczekre nézve a szabadságbüntetés, a nőfegyenczeket illetőleg pedig a következő eltéréssel. Nőfegyenczekre nézve a magán fogság legfőkébb 4 hónapig tart, s büntetésük idejének többi részét ugyanazon fegyházban, de a közös fogság rendszere szerint állják ki. Nőknél az átmeneti intézetbeli fogság mellőzve van, s részükre a szabadonbocsátás is csak azon megszorítással engedélyeztetik, hogy azon időt valamely számukra kijelölt u. n. menházban töltsék el. Ilyen menházak Angolországban s Irlandban a valóságos egyletek által alapítottak s tartatnak fenn; egy része a kormánytól is részesül segélyezésben, s azokban a nőfegyenczek nőfelügyelők vezetése alatt továbbbi oktatásban s munkáltatásban részesülnek. — Mindkét nemű fegyenczek gyámolítására pedig nagyban közreműködnek az u. n. rabsegélyező-egyletek, melyek magános, önként vállalkozókból bi-zenyos évi részvénydíj lefizetése mellett alakulván, a büntetésüket kiállott egyének elhelyezése és pénzzel való segélyezése által társadalmi tekintetben nem csekély szolgálatot tesznek.

Az eddigiekben előadottaktól némi eltéréssel kezeltenek még a nyomorék és a férfi kort még el nem ért fegyenczek, a mennyiben azoknak nem mindenike alkalmas a magánfogság kiállítására, vagy a közös fogságban a többi erő igénylő foglalkozásra, s testi, vagy erkölcsi okok miatt külön kell kezeltenniök. E tekintetben különös figyelmet érdemel az u. n. növendék-fegyenczekkel való elbánás, kiknél az erkölcsi oktatás, lehetőleg rendszeres tanítás s a munka a javulást illetőleg a legszebb eredményeket mutathatja fel.

Ugyszintén említésre s figyelemre méltó azon intézkedés is, hogy nemcsak a nagyobb büntények elkövetésével gyanúsítottak s letartóztatott vizsgálati foglyok, hanem a fegyenczek is rendszerint lefénképeztetnek, s a fényképek segélyével a névváltoztatásokkal gyakoroltatni szokott kijátszás, s a visszaeséseknél, valamint az útazó, vagy is kóbor gonosztevők ellenőrzését s azok kézrekeríthetőségét nagyon megkönnyíti.

Ezekben kívántam röviden ismertetni az irhoni börtönrendszer alapirányát. Több részletezésbe azért nem bocsátkoztam, mert, ha csak valamennyiben kimérítőbb kívántam volna lenni, így p. o. az azt tárgyzó törvények, rendeletek, a fokozatok házsza-bályai, a koronkénti eredményt feltüntető statisztikai adatok s mindezekkel kapcsolatban az angol és irlandi társadalmi élet, s a börtönrendszernek a társadalmi életre való hatása sat. ismertetése sokkal több időt és tért igényel, mint a mennyivel mi rendelkezhetünk, s reánk nézve, azt gondolom, elég-

séges, ha az alapelvekkel tisztában vagyunk, hogy a tárgyalás alá veendő kérdés iránt magunkat kellőleg tájékozhatjuk.

A mint az előadottakból következtethető, ugyanis az irhoni börtönrendszer főfeladata: *a szabadság-büntetésre elítélt egyénnek a további súlyedéstől való biztos megóvása mellett a javítás s annak eszköz-lése biztosíthatása végett a fegyenccs egyénisége természetéhez képest öt azon fokozatossággal adni vissza a társadalomnak, hogy büntetésének kiállása s kiszabadulása után arra, mint haszonvehető tag, csak nyereség lehessen.*

Ez tehát azon börtönrendszer, melyről a külföldi börtönügyi terjedelmes irodalomban a legjellemzőbb írók, s azok között Dr. Holtzendorff is nagy elismeréssel s néhol elragadtatással írtak, s azt gondolom, hogy mi is attól figyelmeztetünk s a kellő méltatást meg nem tagadhatjuk. Csak hogy a feletti elmélkedésünkben nehegy illúziókba essünk, s azt gondoljuk, hogy egy társadalom romlásnak indult moralitására nézve csak is abban az arcanum, vagy castoreum fel lenne fedezve. E tekintetben pedig épen az irlandi viszonyok is szolgáltatják az ecclatans példákat. Ott ugyanis, hol a napi lapok regisztrálnak eseteket, melyek szerint a hivatalnok hivatali hatalmát arra használja fel, hogy másokat javaikból erőszakkal kiforgasson; s a hol a miveltebb osztályhoz tartozó ember is a szülői háztól megszoktatott leánynyal s annak férjezett testvérével együttesen, a közönség tudtára s hosszú időn keresztül fajtalan életet él; ott, hol az orvos a hozzá orvosi segélyért folyamodott 12 éves leánykán erőszakos nemi közönsélet vizs véghez, s egy víg pilanatában házi barátját megmérgezi; ott, hol a törvényben tiltott módon megvagyonosodottak a társadalomban elsőrendű szerepet vihetnek; ott, hol a közt, illetőleg az államot megkárosítani lehet; s elég számérmetlen akárhány ember bitorolni olyan hivatali állomást s elfogadni megbízatást, a mire képességgel nem bír; ott, hol valami úton felszínre vergődött u. n. élmes családok nemtelen bosszú-érettől vezettetve, képesek mindent megtenni azok ellen, a kik bármi tekintetben útjukban állanak sat., s mindazok daczára a törvény rendelkezéseinek, büntetlenül maradnak, bizonyára a legtokéletesebb büntetési s börtönrendszer is keveset segít a társadalmi bajokon, s a társadalmi moral nagyon gyenge lábón állhat. Arra nézve tehát, hogy a bűnügyi igazságszolgáltatás s azzal kapcsolatban a javítást célzó börtönrendszer kedvező eredményt mutathasson fel, azt magának a társadalmi életnek is, még pedig különösen moralis szempontból, gyámolítani kell. Mert, ha az erkölestelenségnek bizonyos nemei a nagy közönség között büntetlenül megtűretnek, sőt még népszerűekké is lehetnek; ha az egyéni becsületesség, munka, szorgalom, a közügyek iránti önzetlen érdeklődés és tevékenység nem részesül kellő méltánylásban s a bűnözők nagy részének sikerül a törvényt kijátszani, s az abban megállapított büntetéstől bizonyos tekintetek miatt szabadulni, meglazul a jog és igazságérzet, a törvény iránti tisztelet, a mások iránti kötelesség-telejesítés szükségének érzete, mely bajok a társadalmi életet alapjaiban gyengítik, s moralis tekintetben a súlyedésre juttatják.

A mi már most azon föltételeket illeti, melyek mellett az irhoni börtönrendszer hazánkban kellő sikerrel alkalmazható lenne, a tekintetben véleményem a következő:

Nekem az a meggyőződés, hogy nálunk az irhoniak nevezett, vagy ahoz hasonló javító börtönrendszer alkalmazásától sokat remélhetni, mert azon lélektani momentumok s igazságok, melyeken azon rendszer alapszik, nálunk még kedvezőbb eredményeket mutathatnak fel. Tudva van ugyanis, hogy hazánk társadalmi szerkezete s intézményei s moralitása sok tekintetben föltötte állanak az irlandinak, talajja is sokkal termékenyebb, mint az irlandi, s területünk még sok kiaknázható kincset rejt magában, nem túlnépesedett s a munkáskéz jól díjazott munkáról biztosítva van; hazánk lakosainak nagy része, ha miveltségi szempontból elmaradottnak is látszik, de elég értelmes, munkás és szorgalmas arra nézve, hogy gyorsan fejlődhessenek, s moralis tekintetben is erősödhetnek; mire nézve alkotmányos életünk is hatalmas garantiát nyújthat. A siker biztosíthatása végett azonban multhatatlanul szükségesnek tartom a következőket:

1. Mindenek előtt egy társadalmi viszonyainak lehetőleg megfelelő büntetőtörvénykönyvet kell elkészíteni, melyben a szabadságbüntetések nemei s fokozatai a javítás követelményeinek megfelelőleg állapítandók meg, s az abban megállapított szabadságbüntetésekkel kapcsolatban maga a javítási elvken alapuló börtönrendszer is együttesen kidolgozandó.

2. Szükséges egyszersmind egy igazságos s az eljárásban kellő gyorsaságot biztosító bünvádi eljárási szabályzat, vagy is büntető-törvénykezési rendtartás készítése.

3. Az azok szerinti eljárást illetőleg az igazságszolgáltatási közegek szigorú felelősségét szintén meg kell állapítani.

4. Járásbíróságaink s törvényszékeink mellé fogház és börtönhelyiségül czélszerűen osztályozott s berendezett épületek építendők, avagy a meglevők a szerint átalakítandók; hasonlólag alkalmas fegyintézetek építendők s a jelenlegiek átalakítandók.

5. Fegyintézeteink élére kellő képességgel s egyszersmind hivatottsággal s hajlammal bíró igazgatók, s azok mellé alkalmas tanítók s felügyelők alkalmazandók; börtönöknél, fogházaknál egy a felügyelő, mint az őrszemélyzet szigoruan megválasztandó, mindezekhez pedig hivatásukhoz szükségeseltető előképzés és készség, s az illető állomások követelményeinek megfelelőleg a kötelességek lelkiismeretes, pontos teljesítésének szigorú ellenőrzése s a felelősség megállapítása mellett az említett hivatalnokok foglalkozása minőségéhez arányított tisztességes fizetéssel leendő ellátása iránt intézkedés teendő.

6. A bűnügyi igazságszolgáltatás és a föltételes szaba onbocsáthatás mellőzhetetlen támogatására a rendőrségi intézmény teljesen átalakítandó s szervezendő.

Ezek azon föltételek, melyek mellett én hazánkban az irhoni börtönrendszer alapelveinek megfelelő börtönrendszer meghonosításától kellő sikert reménylhetek, erre nézve pedig indokaim a következők:

a) A büntető-törvénykönyvben kellettén a büntetéseknek megállapíttatniok, a büntetések nemeinek s fokozatainak tekintettel az egyidejűleg elfogadott s kidolgozott börtönrendszer alapelveire állapíthatók meg csak helyesen. Jelen viszonyaink között ugyanis büntető-törvénykönyv hiányában a legköltéségebb s legtokéletesebb börtönrendszertől sem várható a kellő siker, mert a büntetések meghatározásának nincs biztos alapja.

b) A bünvádi eljárásnak egyidejűleg való szabályozása szintén halaszthatatlan szükségességgé mutatkozik, mert bármily igazságos és helyes alapon állapíttatnék is meg a büntetés neme és fokozata, ha az igazságos alapon nyugvó gyors eljárás egyszersmind nincs biztosítva, abból nagy s helyrehozhatatlan jogsérelmek származhatnak: s magának az eljárásnak elválaszthatatlan elvi összefüggésben kell lenni a büntető-törvénykönyvvel.

c) Ha a büntető-törvénykönyv s bünvádi eljárás iránti törvény megtartása s helyes alkalmazása végett az igazságszolgáltatási közegek szigorú felelősségre nem vonhatók, a legjobb törvények mellett is az igazságszolgáltatás csak illúzió marad, s annak érdeke és célja nincs biztosítva. Erre szomorú például szolgál a sok ok nélküli letartóztatás, a bűnügyi vizsgálatok hosszadalmas s késedelmes ellátása sat., mi a személyes érdek és szabadság botrányos és helyrehozhatatlan megsértését eredményezi.

d) Czélszerűen épített és berendezett fogházak, börtönök és fegyintézetek nélkül sem a vizsgálat, sem a büntetés czélszerűen nem hajtható végre.

Hogy a vizsgálat eredményének biztosíthatására mily nevezetes dolog a czélszerű elhelyezés és elkülönítés, azt tudja mindenki, ki valaha bűnügyi vizsgálat lejártaásával foglalkozott; valamint tudhatja azt is, hogy az elhelyezés hiányai miatt mily könnyen meghiusul a vizsgálat, a külvilággal való érintkezhetés, összebeszélés, megszökés sat. által, s hányszor eredményezi a vizsgálati fogás a fogolytársak befolyása által a romlást és megátalkodottságot. A bíróságilag elmarasztalákon pedig a büntetés csak is az elfogadott börtönrendszer követelményeinek megfelelően beosztott s felszerelt épületekben hajtható végre, s nem alkalmas helyiségek-

ben a legmagasztosabb törekvések is sikertelenek maradnak.

e) A sok önmegtagadást, képzettséget s kitartó folytonos figyelmet és a foglalkozásra hajlamot igénylő fegyintézeti igazgatói és tanítói személyzet legfőbb garantiája levén a javíthatásnak, arra az egyének tapintatos választandók meg; valamint az azon pályára készülőknek a kellő képzettség megszerzésére alkalom nyújtandó s azok között a működési ingert fenntartó előléptetési fokozat mellőzhetetlen; mert csalódás lenne azt hinni, miszerint azért, hogy valaki mivelte és tevékeny embernek látszik, egyszersmind fegyintézeti igazgatónak s tanítónak is alkalmas.

A felügyelő és őrszemélyzetnek szintén nagy befolyása lehetvén a rájuk bízott egyénekre, abba is csak megbízható egyének alkalmazhatók. Mindezek pedig a társadalomra nézve nagyfontosságú, nehéz és sok felelősséggel járó munkájukért úgy díjaztassanak, hogy maguk és hozzátartozóik tisztességes fenntarthatása s jövőjük biztosíthatása végett mentek legyenek a mellék speculációktól, s a nyereségvágyból származó tiltott cselekvényektől, mert különben a legjobb rendszer szerint épített s berendezett fegyház is hasonló lesz azon virágházhoz, melynek növényeit a külső lég legelső érintése tönkre teszi.

f) Végre: jóra való rendőrség nélkül sem correct bűnügyi igazságszolgáltatás, sem föltételes szabadlábra bocsátás nem képzelhető; ezt jelenlegi helyzetünk eléggé bizonyítja.

Ezen indokokon alapulnak tehát azon föltételek, melyek mellett én az irhoni börtönrendszer alapelveinek megfelelő börtönrendszernek hazánkban lehető alkalmazásától kellő sikert reménylek, s melyek nélkül tehetünk ugyan kísérletet, s meg lehet csinálnunk valami felemás munkát; de kellő sikert — ha a jelzett föltételek közül csak egy is nem teljesítettik — fölmutatni képesek nem leszünk.

Az 1. 2. és 3. szám alatti föltételek minden nagyobb nehézség s költéség nélkül teljesíthetők, mert egy a miniszteriumban, mint a bíróságoknál s a parlamentben van elég szakerő az illető törvényjavaslatok kidolgozására, s azoknak törvényerőre emelése szintén rövid időt veszen igénybe, ha komolyan akarnak a helyzeten segíteni. Sokkal nagyobb nehézséggel s költéssel fogna járni az alkalmas helyiségek helyreállítása, berendezése s különösen az illető személyzet megválasztása s jól díjazása. Azonban az utóbbiak sikeresíthetését sem tartom lehetetlennek, mert vannak költségeink, melyeket czélszerűbben fordíthatnánk azokra. És, ha mindezek mellett a gondviselés időszakonként megáldana Crofton Walther-féle emberekkel, kik a börtönügyi iránti meleg, önzetlen, valódi érdeklődéssel s időt és erőt nem kímélő áldozatkészséggel s tevékeny kitartással örködhetnének börtönügyünk felett, a hol szükséges rendezve, tanítva, oktatta mindeket, a hiányokat s hibás eljárást feltüntetve sat., akkor a legnagyobb áldozatok is bizonyára dúsai fognának kamatozni az eredményekben.

Minden kétség kizárása szempontjából pedig megjegyzem, hogy a fokozatos javítási rendszer szerinti fegyintézetekbe csak a legalább egy éven felül elítéltek lennének fölveendő, az egy éven alóliak pedig a körülményekhez képest a kir. törvényszéki, vagy kerületi börtönökben állanak ki büntetésüket továbbra is.

Az előadottak alapján tehát, tekintettel azon körülményre, hogy felfogásom szerint egy börtönrendszernek részletes kidolgozását jogászegyletünkől kívánni nem lehet, s az inkább csak a fennforgó kérdések iránti elvi kijelentésre van hivatva, s annak alapján a további teendő az arra hivatott szakemberekhez tartozik; véleményem az: határozatilag adjon kifejezést a jogászegylet azon megállapodásának, hogy: *az irhoni börtönrendszer alapelvein nyugvó börtönrendszernek hazánkban népünk fejlődési állapota, életviszonyai és természeti sajátosságaihoz idomítottan s a jelzett föltételek kellő figyelembe vétele s teljesítése mellett leendő alkalmazásából a fegyenccs javítása célját illetőleg a legjobb siker várható, annál fogva annak hazánkban leendő minél előbbi alkalmazása, úgy igazságszolgáltatási, mint társadalmi szempontból nagyon czélszerű lenne.*

Mely kijelentésem által véleményezésem ugyan befejezettnek lenne tekinthető, nem tehetem azonban, hogy pár szóban ne reflectáljak azok felfogására,

ik jelenlegi körülményeink között is már túlzottan állítják a fegyenczekkel való elbánást, s csaknem megbotránkozva adnak kifejezést azon meggyőződésüknek, hogy az ország kinestárának nagy terhére a fegyenczeket tisztán tartjuk, tisztességesen tápozzuk, s jövőjükről gondoskodni kívánunk, azokat kényeztetjük sat. s az által a gonosztevők előtt kiáratossá tesszük rabságukat; mert azokkal szemben további vitatkozásba bocsátkozni fölöslegesnek és céltalan munkát teljesíteni mutatkozik, s elégségesnek tartjuk figyelmeztetni őket néhai báró Eötvös József nagy szellemű írónk által a fegyenczek akkori élete s körülményei leírásában kiemelt intelmére, melyszerint:

*„Közös megbecsülés tart fenn minden társaságot s erények kellenek ennek, mint minden egyének; de ez erények nem azok, melyek jó polgárt nevelnek, hanem azon makacs eltökélés, melylyel az egyes a büntetőtársaság ellenébe szegül; azon elszánás, mely őt szenvedni tanítja a nélkül, hogy panasza fakadna, vagy az erősebb előtt meghajolna; azon hívség, melylyel czimborái titkait őrizi, s az igazság kiszolgáltatását gátolni igyekszik; egy szóval: azon szolgáló tökély, mely a vesztett szabadság után minden egyebekből egyetlenül fennmarad, türedelem s bosszu. De a fogság csak egy ideig tartó, a rab szabadulni fog, neki is vannak még reményei, jobb étek, munkátlan szabadság, bór, pénz s undok ölelések; ezek, mik őt e helyre vezették, nem örökre veszték el; van neki is egy reménye: a vétek.”*

Három s fél évtizeddel ezelőtt hangzottak el e szavak s mai viszonyaink között is megdönthetetlen igazsággént hangzanak azok, s arra intenek, hogy a legnagyobb áldozattal is tenni kell, s még pedig tenni mindazt, s minél előbb, mi helyzetünk körülményeihez képest célszerűnek és szükségesnek mutatkozik, annál fogva véleményem elfogadását ajánlom.

Dr. Székely József,  
kir. főügyész helyettes.

## Maros mellől 1874. aug. hóban.

A Bethlenianum fehérvár-n.-enyedi collegium neántsávirág.  
(Folytatás.)

A főiskola házi belső költségei tanárok és tanítók fizetése: czipó, koszt, jutalmak stb. megközelítőleg 40 ezer frtot tesznek, a még szükségeltető 4—5 tanár fizetése, az ezek számára még szükségeltető, újan építeni kellető lakok aligha többet emésztenek el évenként 15 ezer forintnál s maradna évenkénti javításokra, adó, biztosítási és más aprólékosabb fedezetekre 40—45 ezer frt. Ez összeg a hallhatatlan emlékü alapítók dicsőségére elégséges a nagy-enyedi ev. ref. főiskolát minden szükséges tanrészeiben kiegészítve, a nemzet érdeke és óhajlásának megfelelőleg fenntartani, s ha tán némely fölszerelések azonnal fedezhetők nem lennének, hogy ezen intézet, e nemzeti szükségesség a versenyt az anyaország-beli intézetekkel kiállhassa, lehet alap, honnan fedezni egy 40—50 ezer forintra rugó amortisationalis, magamagát törlesztő kölcsönre, s ezzel meg van mentve a nemzeti költség, vallásunk és a birodalom fennállási érdeke előmozdító a megyei földön; gát van vetve a székely nemzeti intelligencia és fiatal erő Oláh és Moldvaországokban való kivándorlásának, s biztosított jövője a megyékbeli magyar, nemzeti különbség nélküli jóllétnek és általánosra válható közmívelődésnek, melyek ketteje nélkül nincsen nemzeti fölény.

Megengedem, hogy J. V., K. S., a kakasdi rusticusnak, s más jámbor írótsáiknak igazuk lehet abban, hogy N.-Enyed nem bir esábjaival, kellameivel, ingereivel és czifránál czifrább társaságaival Páris-, Berlin-, Bécs-, Pest- s tán Kolozsvárnak is, hanem ezen jó urak hasonlólag meg kell adják nekem, hogy valamint a bécsi és berlini salonok theologiai és juridicai facultások minden időben hátrább állottak eddig a leydai, franekerai, tübingai és más apróbb puritán erkölcsű és komoly jellemű kisebb városokbeli egyetemi polgároknál, úgy N.-Enyed várossa és környéke is egyszerű, komoly, minden gőgölés és húságot nélkülöző munkás több századokon keresztül megváltónkhoz hasonló elhatározott jellem, akarat és kitartással tanusítva azt, hogy szívós életüket és kitaratásukat a többszöri leölések, leégetések 300-dos vallások és nemzeti üldözés veszélyei, ígéretei és esábjai is nem tudták az igazi Kálvin tisztított vallás és az áldozatkész minden önhasznót háttérbe tevő nemes áldozatkész hazafiság háromszázadon keresztül tövises ösvényéről eltéríteni.

Ugyan bátor vagyok kérdeni e puritán jellemű egyszerű vidéken, vagy pedig a zajos Kolozsvárt van-e több csendes órája egy gyermek, valamint az érne kezdett fiatalnak, s különösen utóbbinak, a máshelyt kínálkozó csáboktól menten komolyan a tanulás és tudományoknak feküdni? Bátor vagyok kérdeni a zajos város pártolótól, kikérdezték-e a vidék és ország szülőit azon érdekebe, hogy valjon inkább óhajtják-e, hogy gyermekeik és nemzeteik Pesten, Kolozsvárt, vagy akár Bécsben is minden nap színházba, bálókba, s másnemű czifrábnál czifrább multságokban töltsék el az éjeket minden felügyelet és ellenőrzés nélkül, s azután a délelőtti órákat vagy elaludják vagy, ha a 2-ik az előadásra az egyetemen vagy tanuló intézetben meg is jelenik az elfáradt fiatal test és kedély mellett, a jóra való tanító falra hánnya a borsót, ok nélkül veszesse idejét; nem hiszek szülőt 100-ból egyet, a ki a főiskola és egyetemi tudományok bevégezése előtt óhajtja legyen annak, hogy gyermeke a tanulásra és nyugalomra határozott időt társaságokban töltsék el, s ha a tizedik bár kívánt sikerrel végez, de a többség mégis 20—24 éves kora mellett is 40—50 éves korra élten térjen az atyai tűzhelyhez. Minden kor-nak meg van a maga hivatása, a gyermek és fiatal koré a tanulás és minden órának hasznoson felhasználása, a midőn ezeknek vége van, áll be a gyakorlat, alkalmazás és a tettek férfikora, a ki ezeket megváltoztatja, s a gyermeknek kést és szabadságot ad kezébe, az elvetette a vég-czél; a szabadságot nem elég akarni, hanem azt tanulni, gyakorolni és alkalmazni tudni kell, különben épen ez által veszünk el, épen ez által aprósodik el nemzetünk virága. Enyed és környéke szomorú és nagy emlékeiben, munkás és szorgalmas népe, meg kies és gazdag vidéke mindennapi látásában és a meg nem tagadható szelid olykori társasági élvezetekben elég meggondolni és megfontolni valót nyújt a gondolkodó és tanuló fiatal léleknek; alkalmat pedig az elsatnyulásra és a hazafias jellem kifejlődésére való ösvényről eltérésre soha sem ad, ez minden más városok és helységekben drága árren meg nem vásárolható alkalom, halálos ellenségünk sem követelheti, hogy Vörösmartyként:

„Mielőtt tanult és kifejlett volna még  
S megérett volna testi lelkileg;  
A gyermek férfi lett idő előtt  
S férfi gyenge asszonyá puhult.”

(Folytatása köv.)

## K ü l f ö l d.

A „Kronst-Zeitung“ szerint Arnim legtávolabb-ról sem vitatja a töle követelt iratok szolgálati jellegét, de azon nézetben van, hogy azok kiadására nem kötelezethető, mivel azok mind a birodalmi kancellárral fennforgott összeütközésre vonatkoznak, a kiadást azonban feltétlenül nem tagadta meg, csak kívánta, hogy az ügy bíróság elejébe vitessék. Ezek szerint a vizsgálati fog-ság sehogy sem érthető a nehéz beteg gróffal szemben. Azon esetben, ha attól félnek, hogy gróf Arnim a kérdéses iratokat nyilvánosság elé viszi, akkor sem érthető, mivel ezt másolatok alapján is tehetné, a nélkül, hogy az eredetiek birtokához ragaszkodnók. Senkinek sincs oly érdeke, hogy a per véget érjen, mint épen Arnimnak, a ki most szabadságától oly kiméletlen módon meg van fosztva.

Bécs okt. 24. Rector Wahlberg mai előadásán az ifjuság újabb tüntetéseire kinyilatkoztatta, hogy a megkezdett harez, elvekért folyik, s azt soha sem szabad személyek ellen intézni. Gróf Arnim fia egy levélben, melyet a „Times“ szerkesztőségéhez intézett kinyilatkoztatta, hogy azon iratok, melyek a conciliumra vonatkozólag folyó évi ápril havában megjelentek, a kormány rendeletéből lettek közre bocsátva.

Payer a Ferencz József-földről megjelent térképeket hiányos és bízhetetleneknek nyilvánítja.

Berlin október 24. A főtörvényszék visszautasította Arnim szabadonbocsátási kérelmét, Hohenlohe megérkezett, s Varzinba tovább utazik.

London okt. 24. A „Gazette“ a brüsseli conferentia iratait közli, azt mondja, hogy az angol kormány képviselője csak azon kikötéssel írta alá, hogy az angol kormányt ne kötelezze.

A „Times“ hire szerint Tiflisben október 23-án a színház és 100 épület leégett.

A „Magie“ nevű gőzös a Hebrideknél hajótörést szenvedett, s az egész legénység oda veszett.

Königsberg okt. 24. Az elsőbírósági felmentő ítélet megváltoztatásával Grunert ó cath. pap a római cath. egyház kigunyolása miatt 14 évi fogságra ítéltetett.

## H i r v a t.

\* A király ő Felsége Szilágyi Dezső budapesti egyetemi tanárnak a miniszteri tanácsosi címet és rangot díjmentesen adományozta, s egyszersmind feljogosította arra, hogy az egyetemen a büntetőjogból is előadásokat tarthasson.

\* Ő felsége igazságügyi magyar minisztere előterjesztésre albirákká a gyulafehérvári járásbíróshoz Csécs András; a vajdahunyadi járásbíróshoz Dósa Károly; az ujejházi járásbíróshoz Stokker József marosvásárhelyi kir. táblai fogalmazókat nevezte ki.

\* Szabó János honvéd alezredesnek e hó 25-én délelőtt a városi tanácsház nagytermében kiváló ünneplésséggel mellett adatott át a vaskoronarend kitüntetői jelvénye. Jelen voltak a polgári és katonai rend hivatalnokai.

\* A magyar földrajzi társulat mult héti ülésén Payer és Kepes tartottak az északsarki expeditio viszonyosságai és vívmányairól előadást. A nagyszámu közönség nagy érdekeltséggel hallgatta végig a tudósok magyarázatát és harsogó éljennel fogadta Payer azon kijelentését, hogy az Ausztria-szoros jégcsiklái között egy sziget csoportot Deák-szigetnek, egy másik szigetet Vámbéry-szigetnek és egy fokot Ráth foknak nevezett el.

\* A magyar tud. akadémia mult héti ülésén Szász Károly „Goethe lyrai költeményeiről“ című négy kötetre terjedő művéből olvasott Gyulai Pál ismertetéseket. Ezután Barna Nándor tartott felolvasást a mutató névmás hibás használatáról.

\* A szüretnek mult szombaton esős időben kezdődtek meg, de már 26-ka óta kellemes őszi időt élvezünk.

\* A Szécsényi-téren keményen foly a járda készítése; nem ugyan nagyvárosi modorban, hanem nagyon óvatosan és célszerűen gondoskodva arról, hogy a cipések se jussanak tönkre. Az igaz, hogy azok a lapos kövek porlékony meszes anyagokat tartalmaznak, mely szempont is eléggé igazolja azt, hogy miért helyezik őket csak a járda szélére, honnan csábitólag kandikálgatnak kifelé a főveny alól. A többi kövek olyan hálás tekintettel pislognak a bölcs intézkedésre, ki megszánva őket, megengedte, hogy másik oldalukra forduljanak; de e mellett még büszkéek is: — két fővenyszem magasságról nézik le az út közepén fetregő társukat, — valóban szépek az asphalt- és maccádámizirozott utak!

\* E városon létező „Omnibus“, ugylátszik, nem felel meg egészen hivatásának. Este ugyanis oly időben szállit a vasúthoz, hogy az utazó még másfél óráig szigorog ott a vonat elindulásáig, míg másfelől gyakoribb az eset, hogy nem fordítván semmi figyelmet a vendégek behozatalára, ez — a kocsi is el levén foglalva — gyalog kell, hogy besétáljon. Figyelmeztetjük tulajdonosát — a közönség érdekében — azon czél helyes felfogására, melyre hivatva van.

\* Vocelka Ede, városunk közkedvességü, mivel zene-ének vezetője, ki a dalárünnepélyen is kitüntetésben részesült, folyó hó 25-én meghalt.

\* A helyi székely leány-árvaház-alap jávára Ilyés Károlyné úrnő gyűjtő-ívén adakoztak. 1. Gál Ilka Ilyés Albertné évenként 8 véka búzát, öt évig; 2. Biró Simonné Balázs Mari egyszer mindenkorra 10 kis véka búzát; 3. Ilyés István évenként két véka búzát, öt évig.

== Kolozsvári levelezőnk írja, hogy az ottani t. egyetemi kör e hó 20-án tartotta meg végleges tisztujtását. Elnöknek nagy szótöbbséggel a „Nemere“ volt szerkesztője: Hermann Antal választatott meg. A többire nézve szintén élénk és zajos korteskedés mellett következőleg történt meg a választás, alelnökök lettek: Reinhold Arthur és Ferenczi István; főtitkár: Petrán József; altitkár: Geley Lajos; főjegyző: Kis Mór; aljegyző: Bánffy Zsiga; pénztárnok: Grois Béla; gazda: Szontagh Adolf; ellenőr: Kudy József. Választmányi tagok: a jogi karból: Békési Károly, Aigner Ferencz, Cseh Emil, Sándor Kálmán; természettani karból: Hankó Vilmos, Lakatos István; orvosi karból: Kerekes Gyula, Albert Árpád; bölcsészeti karból: Gruil J. és Vizoly Z. Imre. A becsület-bírótag tagjai: Hermann Antal, Békésy K., Kis Mór, Török István, Sándor Kálmán, Szász István, Gelei L., Petrán József és Szócs J. Végül megemlítjük, hogy az egyetemi polgárság a napokban ismerkedési estélyt készü tartani.

## Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1874-dik évi október 26-án és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő

### I. Tanács polgári ügyekben.

Csergedi János k. t. r. b. által.

Friedsmann Arnold Friedrich Károly e. 27 frt 77 kr, Popovics György s társai Popovics Anna e. egy vég-

rendelet, Miklea Makavei s t. Birlea Mária s t. e. egy végrendelet, Mák Miklós s t. Mák Boldizsár e. ingatlanok, Theiss Mihály Almen Márton e. élelmezés és ingatlanok, medgyes város a m. k. vasut e. 28655 frt, Mateju Salamon Gerasimu Transora e. egy szántó, George Pop Dávid s t. Juon Jósif Csunga s társai e. közös kőcsmajog, Váradi János és neje Ferencz Mihály e. 440 frt, Fika Marina Fika Petrucz és társa ellen hagyaték iránti perök.

Dr. Endes Gábor k. t. r. b. által.

Lőrinczi Dániel Szabó Elek e. egy kaszáló, Dávid Elek ifj. Kovács Lajos e. apróság elismerése, Bölöni Ferencz Vass Béla e. fekvőségek, gr. Teleki Sámuel Makfalva község e. kőcsmajog, Pollatschek Áron Barcsai Mária e. tulajdonjog. Veissner Ábrahám Filip Juon ellen kártérítés, Baricz Sándor Baricz József e. som. vh., Belegyh Ferencz m. k. vasúttársaság e. birtokháborítás, Retczár és Harmath kereskedő cég Geraszin Teofil e. 113 frt 40 kr, Szele Mihály Kunzl György e. 6 frt 10 kr, Roger Károly Jákóbi Márton e. butorak átadása, Dávidovics Róza Melezha Niculai e. 19 frt 79 kr, Placz Regina Hermán János e. 246 frt 33½ kr, Todor Lázár Kelemen Imre e. 24 frt, Placz Regin Hermána János e. 166 frt 66 kr iránti perök.

Déési Farkas k. t. r. b. által.

Fischer Viliánné Grün Franeiska Rosenstein Bernád e. 1000 frt váltóper, Akker József Decsy Albert e. 40 frt váltópere, Némethi Józsefné Horváth József e. birtok kiigazítás, a kir. kincstár Rosenberger Lajos és társai e. zálogjog, Imbuzán Jakab Laboncz Dotyicza e. birtok kiigazítás, Deák Gavrila s társai Ile Vegyina s társai ellen tulajdonjog, Deák Gavrila Pap Onyika e. tulajdonjog, Lukács Dániel Kis György e. 93 frt 3 kr, Löbstein Salamon Krisán Anna s társa ellen 216 forint iránti perök.

## II. Tanács polgári ügyekben.

Tribus Antal k. t. r. b. által.

Zika Jánosné hagyatéka Kárvázi József e. békegyezmény, Keresztes Márton Szopós József s t. e. végrendelet érvénytelenítése, Erlinger Regina Herbeth Eliza ellen végrendelet megsemmisítése, Bacu György Bacu sára ellen 357 frt 28½ kr, Migend János s t. Grazea Achim s t. e. ingatlanok, Csurariu Koroli Rupa Smidt Mihály e. föld kiadása, Bán György Bán Katalin e. örökösödési szerződés, Mélás Agoston csődügyébeni ransorozat, Vincze Márton Horszá Gligor e. 27 frt 99 kr, Bayer Mihály Simonis Mihály e. 19 frt 45 kr, Halbreich Elias Precup Nicolai e. 1 frt, Mendel Daniel Demeter Péter e. 5 frt, Margineanu Simion Drosz György e. 12 frt 52 frt, Bukur Gotza Benning István e. birokháborítás, Theil József Teutschländer Mihály e. egy tehén kiadása iránti perök.

Sándor János k. t. r. b. által.

Sztroja György Ludu Simion hagyatéka e. 67 frt, Bernád József a kir. pénzügyészség által képviselt magas állam e. 1667 frt, Nagy Károly Cserei Ferenczné és Cserei József e. három tehén, Mendelson Jakab Efraim József és Ábrahám Izsák e. 285 frt, Gottlieb Izrael Geranth Ottó és neje e. 40 frt házbér, Borbándi Kádár János Fára János e. 60 frt kártérítés, Birle Miklós Selig Ábrahám e. 44 frt, Sándor Mária Tretzkeván Todorné Mán Pártenie e. igénypere, Schuller Jánosné Paraszkan Jakab e. 52 frt s járuléka, Kriszta Mátyás Plihal Ferencz e. 269 frt, öz. Fischer Mária Gritau Danika ellen 127 forint, Jaka György hagyatéka és öz. Jakab Györgyné Szentpéteri Antal e. 67 frt, Varga Anna s t. Marsinán Andrei e. som. vh., Veisz Volf Pap Igrila ellen 15 frt, Nagy László Orbok Mózes e. 13 frt 50 kr, Veisz Volf Moldován Gligor e. 15 frt, Schvartz József id. Császár Márkus hagyatéka e. 130 frt s jár., Bokis Gavrilla s társai Tüzes Kajétán e. 101 frt s jár., Fogarasi György Popa Niculaj e. 49 frt 25 kr, Nagy Sándor Czirlea Sofron e. 15 frt 77 kr s járulékai.

Pipos Péter k. t. r. b. által.

Szintea Paládia s társai Ayram Máté e. fekvők, Fekete Albert Hosszu Ferenczné s t. ellen igénypere, Adler Ignác László György e. 175 frt, 51 kr, Kraus Mihály Drotleff András e. 11 frt 52 kr, Popicz Nicolai Papicz Juon Mariutia s t. e. 47 frt 21 kr, Benedek Ferencz s t. Szöcs József s t. e. 100 frt, Farkas Frida Simion Mózes s társa e. igénypere, Morariu Achimne Vaszie Juon e. adósság iránti perök

Illyés Károly k. t. p. b. által.

Klünglein Józsefné Bogdán Rebeka Csiszár Pál s t. e. tulajdonjog. Rediger Károlina s t. Boheczel Mihály e. birtokkiigazítás, ugyanaz ugyanaz ellen ugyanazért, Bálint Jakab János kárpótlás kiutalása, Brodhaurst Luke s t. m. kelnti vasut társulat e. 3850 frt 37 kr, b. Kemény Miklós Németh László s t. e. kárpótlás kiutalása, Nurdtsán testvérek Marilla János s t. e. kárpótlás kiutalása, kir. kincstár Vajda László ellen zálogos kiváltás iránti perök.

## III. Tanács bűnügyekben.

Nagy Samu k. t. r. b. által.

Somosdi Sándor Imre sulyos testisértés, Horváth Sándor sulyos testisértés, Kurán Sándor sulyos testisértés, Berecz Gyula vagyon biztonság, Bukur Bollete tolvajság, Csiki Ferencz s társa sulyos testisértés, Ambrus Mózes sulyos testisértés, Czeiler Eduard sulyos testisértés, Rácz János s t. becsületsértés. Polyáni István lopás, Veress Éva becsületsértés, Muntján György testisértés, Romoszan Juon testisértés, Pap István becsületsértés, iránti bűnügyök.

Vajda Simon k. t. r. b. által.

Kinyedán Jakabné kihágásos ügye, Popeszkú Izidor kihágásos ügye, Grauenfels Mózes kihágásos ügy, Vlád Simon kihágásos ügye, Brumárné Flóra kihágásos ügye, Dániel István kihágásos ügye, Benkő Ignáczné kihágásos ügy, Burszán Juon kihágásos ügye, Nagy Jakab János kihágásos ügye, Gliga Stáfan s t. kihágásos ügye, Dina Dumitru kihágásos ügye, Nagy Dénes kihágásos ügye, Keresztes Jakab sikkasztás, Ádám Nikolai s t. tolvajság, Jakabházi János emberölés, Lepedát Tagyer nehéz testi sértés, Szöcs Dániel nehéz testisértés, Szabó Lajos nehéz testisértés iránti bűnügyök.

Popovirs Servián k. t. r. b. által.

Mihály Moiske testisértés, Szakács Onucz testisértés, Rosenfeld Sámson becsületsértés, Voina Gimbusián testisértés, Stoia Samu lopás, gr. Toldalagi Sigmund könnyű testisértés, Volf Jakab becsületsértés, Moga Tanásie testisértés, Rusn Dumitru Paraszkiwa könnyű testisértés, Hohenberg Onderka becsületsértés kihágásos ügye iránti bűnügyök.

Spech Adolf k. t. r. b. által.

Schlecht György testisértés, Litschel György s társai család, Szöcs Mihály s társai sulyos testis, Vingárdiku Gyitze sulyos testisértés, Ocsetu Aron sulyos testisértés, Kurlea Juon s t. tolvajság, Titiulu Gerge tolvajság, Netropleiu Mihály becsületsértés, Gyáscha Jakab s t. becsületsértés, Burckert János becsületsértés, Fleischer Sára testisértés, Palka George testisértés, Hoprech János becsületsértés, Falkend Johán becsületsértés, Szilágyi Györgyné becsületsértés, Cantor Juon s t. testisértés, Gavrilla Zahairie testisértés, Precup Márton becsületsértés, Bottesch Stefán testisértés, Kovrea George s társa testisértés iránti perök.

Gruz István k. t. p. b. által.

Böjthe Albert testisértés, Szöcs Imréné becsületsértés, Volf Mihály becsületsértés, Cseh István s t. testisértés, Rether János becsületsértés, Pál József testisértés, Lengyel Juon életbiztonság e. kihágás, Demian Vuca Juon becsületsértés, Adám Stéfán lopás, Cserna Mohára Kulicza testisértés, Morar Vintoloma s t. tolvajság, Csánár László s társai testi és becsületsértés, Fehér Józsefné becsületsértés, Fekete Józsefné becsületsértés, Konrád Károly vagyonbiztonság elleni kh., Gricza Nicolai testisértés, Demeter Tivadar becsületsértés, Páll György becsületsértés, Mancs Mariuca becsületsértés, Fára József testisértés, Moiseszk Sofia becsületsértés, Bián Gligor testisértés, Zsoszá Szerafin közbiztonsági előintézkedések e. kh., Gavris Nicodiu és neje tolvajság, Gyulai Ágnes becsületsértés.

Felölös szerkesztő:

KUTI ALBERT.

Főmunkatárs:

DOBAI ALBERT.

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelytt ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1874.

## HIRDETMÉNYEK.

(64)

(3—3)

### Felhívás!

A „Magyar kölcsönös biztosító-bank“ az intézetnél biztosított felek közötti hitelegyletek szervezése céljából, miután a kölcsön nyújtásra az alapszabályok 26. §-a szerint hivatva van, felhívja a t. cz. közönséget, hogy az intézetnél biztosítottak közül azok, kik az alaki-tandó hitelegyletbe lépni kívánnak, e célból az intézet alább jelölt képviseleténél mielőbb jelentkezzenek.

A hitelegyleti tagok, az általok kezes nélkül, egy aláírással benyújtott váltóra a bíráló bizottmány hitelmegalapítása arányában bármely időben kölcsönben részesülendnek.

A Maros-Vásárhelytt szervezendő hitelegyletbeni fölvételre az intézet m.-vásárhelyi főtér 288. sz. alatt székelő vezérügy-nöksége bizatott meg, hol is a hitelegyleti tagokul jelentkezők minden irányban fölvilágosítást nyernek.

Budapest, 1874. october hó.

A „Magyar kölcsönös biztosító-bank“ igazgatósága.

(69)

(2—3)

### Árverési hirdetmény.

A maros-vásárhelyi csizmakészítő ipartársulatnak a nagy piac sorban a legjobb helyen 540. szám alatti köépületes telke, mely áll 7 szobából, kényelmesen ellátva, utczára nyíló két ajtóval, melynek egyike jelenben mé-szárszék; alkalmas konyhával, nagy istálól-val, nagy félereszszel, jó pinczével, tágas ud-varral, jó kúttal ellátva, az 1875-ik év április hó 24-től kezdve, három egymás után következő évekre, vendéglőnek vagy bármilyen használatra, folyó év november hó 24-ik napján a hely színén, délután 2 órakor közárverés útján, a legtöbbet igérőnek ki fog adatni; felkiáltási ár 1500 o. é. forint, bánatpénz annak 10%, mire a ki-venni szándékozók tisztelettel meghivatnak.

A kiadási feltételek addig is megtekinthetők társulati elnök Onodi Sándor ur házánál régi-baromvásár-utca 679-ik szám alatt.

Sz. 4927.

(1—3)

1874.

### Hirdetmény.

Alólírt által ezennel közhírré tétetik, mi-szerint Marosszék birtokossági havasan 1000 hosszú öl száraz bükkfa eladó, akár egyenként, akár nagyobb mennyiségben, az őlfákhoz kellő-leg ujonnan igazított ut vezet.

Egy ölnök az ára helyben 3 frt 50 kr.

M.-Vásárhelytt, 1874. október 14.

alkirálybíró helyett

Bothos Gyula,

főjegyző.

(70)